

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ

ΘΕΜΑ: Η ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΚΡΑΤΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΜΑΘΗΜΑ : ΑΤΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
ΔΙΔΑΣΚΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΑΝΔΡΕΑΣ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ : ΚΑΓΙΟΥΛΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ : 1340200600116
ΕΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ : 2^ο (Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ)

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2008

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Εισαγωγή και ιστορική βάση σελ.3
- Προσωρινή κράτηση και Σύνταγμα σελ.4
- Προποθέσεις επιβολής προσωρινής κράτησης σελ.5
- Προσωρινή κράτηση και περιοριστικοί όροι κατά Ανηλίκων σελ.8
- Έκδοση εντάλματος προσωρινής κράτησης σελ.9
- Δυνατότητες αντίδρασης του κατηγορουμένου σελ.11
- Διάρκεια προσωρινής κράτησης σελ.12
- Εξακολούθηση-Παράταση-Λήξη σελ.15
- Κυρώσεις για την παράνομη προφυλάκιση με βάση Το ισχύον Σύνταγμα σελ.16
- Βιβλιογραφία σελ.17
- Νομολογία σελ.18
- Περίληψη σελ.19

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΚΡΑΤΗΣΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΒΑΣΗ

Η προσωρινή κράτηση αποτελεί το επαχθέστερο μέτρο δικονομικού καταναγκασμού και συνίσταται στην αποστέρηση της προσωπικής ελευθερίας του κατηγορουμένου για ορισμένο χρονικό διάστημα πριν από την έκδοση δικαστικής απόφασης για την ενοχή του.

Η στέρηση της προσωπικής ελευθερίας του ανθρώπου πριν τη διεξαγωγή της δίκης δεν αποτελεί σύγχρονο φαινόμενο καθώς από τα Ρωμαϊκά χρόνια αλλά και κατά τη διάρκεια του Μεσαίωνα ο θεσμός της προσωρινής φυλάκισης αποτελούσε τον κανόνα και απαραίτητο μέτρο για την απονομή δικαιοσύνης.¹ Κι αυτό γιατί ουσιαστικά αποτελούσε ένα μέτρο άμεσης τιμώρησης του δράστη και απέβλεπε στην απόσπαση της ομολογίας του.

Προστασία από αυθαίρετη σύλληψη και κράτηση παρείχε για πρώτη φορά η ρήτρα 39 του αγγλικού Μεγάλου Χάρτη Των Ελευθεριών του 12152 καθώς και μεταγενέστεροι αγγλικοί νόμοι ενώ στη χώρα μας μια στοιχειώδη κατοχύρωση της προσωπικής ασφάλειας περιείχαν ήδη τα επαναστατικά συντάγματα της Επιδάουρου(1822) και της Τροιζήνας(1823).Η προστασία αυτή κατοχυρώθηκε μεταπολεμικά και στο Διεθνές δίκαιο με σημαντικότερες τις διατάξεις που περιέχονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου(άρθρο 5).

Στις μέρες μας και όσον αφορά την Ελληνική έννομη τάξη , μετά τις ριζικές τροποποιήσεις που επήλθαν στο θεσμικό πλαίσιο της προσωρινής κράτησης από το 1981 και έπειτα , δεν πρέπει να υπάρχει πλέον καμία αμφιβολία ότι η προσωρινή κράτηση , έχει σκοπό αποκλειστικά και μόνο δικονομικό , απαλλαγμένη από τον προτιμωρητικό χαρακτήρα του παρελθόντος.

Η προσωρινή κράτηση,όπως προκύπτει και από τα κριτήρια της διάταξης του άρθρου 282 παρ.3 του Κ.Π.Δ,εμφανίζει διπλό χαρακτήρα,αφενός κατασταλτικό(αποτροπή κινδύνου φυγής του δράστη) και αφετέρου προληπτικό(πρόληψη τέλεσης νέων εγκλημάτων)

---

1. Ανδρουλάκης,Θεμελιώδεις Έννοιες της Ποινικής Δίκης,1994

2. Χρ.Σγουρίτσας, «Ο Μέγας Χάρτης Των Ελευθεριών»

Ύστερα από τη θεώρηση των διατάξεων του Κ.Π.Δ. , προκύπτει ότι ο νομοθέτης ξεκινά από τη συνδρομή αναγκαιότητας για επιβολή αρχικά περιοριστικών όρων , ενώ όταν αυτοί δεν κρίνονται επαρκείς για να διασφαλίσουν ότι ο κατηγορούμενος θα παραστεί οπωσδήποτε στην ανάκριση ή στο δικαστήριο και θα υποβληθεί στην εκτέλεση της απόφασης , θα επιβάλλεται προσωρινή κράτηση (υπό τον όρο όμως ότι διώκεται για κακούργημα ή πλημμέλημα και συντρέχουν είτε η πιθανή φυγή του είτε η ενδεχόμενη υποτροπή του).Επομένως ανάμεσα στην προσωρινή κράτηση και στους περιοριστικούς όρους υπάρχει μια σχέση επικουρικότητας,όπως αναγράφει και το άρθρο 282 παρ. 3 Κ.Π.Δ. « αντί για περιοριστικούς όρους »

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΚΡΑΤΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Η προσωπική ασφάλεια προστατεύεται από το Σύνταγμα όπως ήδη έχει αναφερθεί και συγκεκριμένα στη διάταξη του άρθρου 6.Μόνο σε περίπτωση που τίθεται σε εφαρμογή ο νόμος περί κατάστασης πολιορκίας αναστέλλεται η ισχύς του συνόλου ή μέρους των διατάξεων του άρθρου αυτού και αυτό γίνεται μόνο για τις πράξεις που αφορούν την άμυνα της χώρας ή την τήρηση της δημόσιας τάξης.Η νομιμοποίηση όμως του θεσμού της προσωρινής κράτησης δείχνει να αντίκειται στο ισχύον και στη χώρα μας τεκμήριο της αθωότητας του κατηγορουμένου. 3Γι'αυτό και ο έλληνας νομοθέτης αποδέχεται το θεσμό της προσωρινής κράτησης υπό αυστηρές όμως διαδικαστικές προϋποθέσεις και κυρώσεις(άρθρο 6 παρ.2 και3) και μέσα στο πλαίσιο ανώτατων θεμιτών χρονικών ορίων(άρθρο 6 παρ.4)

--Νομοθετική πρόβλεψη της προσωρινής κράτησης

--έκδοση αιτιολογημένου δικαστικού εντάλματος και επίδοση στον κατηγορούμενο τη στιγμή της σύλληψης ή της προσωρινής κράτησης

--προσαγωγή στον ανακριτή εντός προβλεπόμενου χρόνου

--μη υπέρβαση του ανώτατου ορίου διάρκειας

--κυρώσεις των παραβατών

--δικαίωμα αντίδρασης του κατηγορουμένου με προσφυγή στα δικαστήρια

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 282 παρ. 1 και 3 όσο διαρκεί η προδικασία , αν προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις ενοχής του κατηγορουμένου για κακούργημα ή πλημμέλημα που τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών , είναι δυνατό να διαταχθούν περιοριστικοί όροι ή προσωρινή κράτηση , εφόσον , συντρέχουν οι εξής ουσιαστικές προϋποθέσεις : α) προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις ενοχής του κατηγορουμένου , β) διεξάγεται ανάκριση για κακούργημα , όταν πρόκειται για επιβολή προσωρινής κράτησης , ή για πλημμέλημα , το οποίο απειλείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών γ)ενώ για την επιβολή προσωρινής κράτησης θα πρέπει να συντρέχει διαζευκτικά είτε πιθανή φυγή του δράστη ή ο κίνδυνος διάπραξης άλλων εγκλημάτων από αυτόν και η επιβολή της , να αποτελεί το μοναδικό μέσο να αντιμετωπιστούν οι παραπάνω περιστάσεις.

A) Οι σοβαρές ενδείξεις ενοχής του κατηγορουμένου

Προκειμένου να επιβληθεί η προσωρινή κράτηση εις βάρος του κατηγορουμένου πρέπει να προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις ενοχής του. Καταρχήν η επίκληση σοβαρών ενδείξεων ενοχής για την επιβολή προσωρινής κράτησης ως μια προεξόφληση της ενοχής του κατηγορουμένου κατά συνέπεια και της διαδικασίας στο ακροατήριο , φαίνεται να αντιστρατεύεται το τεκμήριο αθωότητας (άρθρο 6 παρ. 2 Ε.Σ.Δ.Α.) , από το οποίο απορρέει η υποχρέωση των δικαιοδοτικών οργάνων να μην σχηματίζουν τη δικανική πεποίθησή τους με βάση μια προσχηματισμένη αντίληψη ενοχής του κατηγορουμένου.Ωστόσο η προϋπόθεση αυτή δείχνει να συμβιβάζεται τελικά με το τεκμήριο αθωότητας αφού οι σοβαρές ενδείξεις ενοχής λειτουργούν περιοριστικά , καθώς μόνη η επίκληση τους δεν αρκεί (δεν πρέπει τουλάχιστον) για την επιβολή προσωρινής κράτησης και περιοριστικών όρων , καθώς πρέπει να συντρέχουν και οι υπόλοιπες προϋποθέσεις που ο νόμος τάσσει στο άρθρο 282. 4 Αλλά και από την αντίθετη πλευρά και αν ακόμα συντρέχουν οι υπόλοιπες προϋποθέσεις η επιβολή των υπό συζήτηση μέτρων είναι ανεπίτρεπτη εάν δεν υπάρχει η απαιτούμενη πιθανότητα ενοχής.

4. Δαλακούρας, Προσωρινή κράτηση και περιοριστικοί όροι

Επομένως οι σοβαρές ενδείξεις ενοχής λειτουργούν συσταλτικά και αποβαίνουν τελικά υπέρ του κατηγορουμένου.

Ο όρος « σοβαρές ενδείξεις ενοχής » του 282 Κ.Π.Δ. αποδίδει στην δημοτική τον όρο « αποχρώσες ενδείξεις » 5 του Ν. 1128/1981. Αυτό όμως δε σημαίνει ότι ο νόμος απαιτεί τον ίδιο βαθμό υπόνοιας τόσο για την παραπομπή του δράστη στο ακροατήριο όσο και για την προσωρινή κράτησή του. Η χρονική προτεραιότητα της δικαιοδοτικής κρίσης με την οποία επιβάλλεται προσωρινή κράτηση καθώς και η ένταση της προσβολής της ελευθερίας του ατόμου που επιφέρουν, η οποία πρέπει να εναρμονίζεται με την συνταγματική αρχή της αναλογικότητας, επιβάλλουν την ποιοτική διαφοροποίηση των δύο αυτών « σοβαρών ενδείξεων », έτσι ώστε για την επιβολή της προσωρινής κράτησης να είναι απαραίτητη η συνδρομή υψηλότερου βαθμού ενδείξεων σε σχέση με την παραπομπή στο ακροατήριο του κατηγορουμένου.

B) Η βαρύτητα της πράξης - προσωρινή κράτηση μόνο στα κακούργηματα

Υπό το καθεστώς πριν το νόμο 1128/1981, εφόσον υπήρχαν « σοβαρές υπόνοιες ενοχής » ο κατηγορούμενος για κακούργημα προφυλακιζόταν πάντοτε υποχρεωτικά, ακόμα και αν δεν ήταν ύποπτος φυγής ή ιδιαίτερα επικίνδυνος, ενώ επί πλημμελημάτων μπορούσε να επιβληθεί προφυλάκιση μόνο αν ο δράστης ήταν αλλοδαπός ή ύποπτος φυγής ή ιδιαίτερα επικίνδυνος. Σήμερα το άρθρο 282 παρ 1 και 3, όπως ισχύει, μετά τη μεταρρύθμιση του θεσμού της προσωρινής κράτησης που επέφεραν οι νόμοι 1128/1981, 2207/1994, 2408/1996, 2721/1999, 3160/2003 και 3189/2003, ορίζει ότι προσωρινή κράτηση μπορεί να επιβληθεί αντί για περιοριστικούς όρους μόνο αν ο κατηγορούμενος διώκεται για κακούργημα και αποδεικνύεται ότι συντρέχει είτε κίνδυνος φυγής είτε κίνδυνος τέλεσης νέων εγκλημάτων από αυτόν.

Ο περιορισμός της επιβολής της προσωρινής κράτησης μόνο στα κακούργηματα δείχνει και την προσπάθεια του νομοθέτη 6 για δραστική μείωση του αριθμού των προσωρινά κρατούμενων.

---

5. Αργ. Καρρά, Επίτομη Ερμηνεία του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, 1995

Και ενώ στην πλειοψηφία των έννομων τάξεων των κρατών μελών της Ε.Ε. προσωρινή κράτηση επιτρέπεται και για πλημμελήματα μικρότερης σημασίας για τη Νομολογία μας ο κακουργηματικός χαρακτήρας του εγκλήματος , παρά τις υπόλοιπες αυστηρές προϋποθέσεις που τάσσει ο νόμος, αποτελεί το κυριότερο λόγο επιβολής προσωρινής κράτησης . Αυτό που μετράει πάνω από όλα είναι η βαρύτητα του εγκλήματος , στο οποίο αφορά η κατηγορία , και στη συνέχεια η πιθανολόγηση της ενοχής του κατηγορουμένου .7

Γ) Το απολύτως αναγκαίο της προσωρινής κράτησης

Σύμφωνα με το άρθρο 282 παρ. 1 Κ.Π.Δ. η επιβολή προσωρινής κράτησης πρέπει να κρίνεται απολύτως αναγκαία για την επίτευξη του επιδιωκόμενου αποτελέσματος και να υιθετούνται τα λιγότερο επαχθή μέτρα.Η διπλή αιτιολόγηση των ενταλμάτων προσωρινής κράτησης κρίνεται αναγκαία , ώστε αφενός μεν να δικαιολογείται η συνδρομή των προϋποθέσεων επιβολής της και αφετέρου να θεμελιώνεται η μη προσφορότητα των περιοριστικών όρων στη συγκεκριμένη περίπτωση.

Δ) Η πιθανή φυγή του δράστη ή η ενδεχόμενη υποτροπή του

Η πιθανή φυγή προσδιορίζεται αυθεντικά από τον ίδιο νομοθέτη στο άρθρο 282 παρ. 3 , ώστε πολύ πιθανή να θεωρείται η φυγή του δράστη που δεν έχει γνωστή διαμονή στη χώρα ή έχει κάνει προπαρασκευαστικές ενέργειες για να διευκολύνει τη φυγή του ή κατά το παρελθόν υπήρξε φυγόποινος ή φυγόδικος ή κρίθηκε ένοχος για απόδραση κρατουμένου ή παραβίαση περιορισμών διαμονής. Εφόσον λοιπόν , συντρέχει μία από τις ανωτέρω προϋποθέσεις αυτές , δημιουργείται ένα αμάχητο τεκμήριο ότι ο δράστης είναι ύποπτος φυγής.

Η ερμηνεία όμως του όρου αυτού πρέπει να είναι συγκεκριμένη και στενή με βάση τα ειδικά μνημονευμένα περιστατικά της προηγούμενης ζωής του δράστη και τα συγκεκριμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πράξης του.

Σύμφωνα με το άρθρο 282 παρ. 1 Κ.Π.Δ. , ο ανακριτής , αμέσως μετά την απολογία του κατηγορουμένου , έχει τη δυνατότητα να τον αφήσει ελεύθερο ή να εκδώσει διάταξη με την οποία να του θέτει περιοριστικούς ή άλλους όρους , η να εκδώσει εναντίον του ένταλμα προσωρινής κράτησης , αφού προηγουμένως - και σε κάθε περίπτωση – λάβει την έγγραφη σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα , ο οποίος πριν εκφράσει τη γνώμη του υποχρεούται να ακούσει τον κατηγορούμενο και τον συνήγορό του.

Επομένως , εκτός από τις ως άνω προϋποθέσεις επιβολής προσωρινής κράτησης , τις οποίες μπορούμε να χαρακτηρίσουμε ουσιαστικές , υπάρχουν και κάποιες άλλες τυπικές , όπως :

I) η προηγούμενη απολογία του κατηγορουμένου , ή τουλάχιστον η παροχή δυνατότητας στον κατηγορούμενο να απολογηθεί , άσχετα αν αυτός θα κάνει χρήση του εν λόγω δικαιώματος.

II) η ακρόαση του κατηγορουμένου και του συνηγόρου του από τον εισαγγελέα .

III) η σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα. Σε περίπτωση διαφωνίας του ανακριτή και του εισαγγελέα , αποφαινεται το αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο (άρθρο 283 παρ. 1 εδ. τελευταίο.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΚΡΑΤΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΚΑΤΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

Σύμφωνα με το άρθρο 282 παρ. 5 του Κ.Π.Δ. , η παράγραφος 3 του άρθρου 282 Κ.Π.Δ. (η οποία ρυθμίζει ως γνωστό τις προϋποθέσεις επιβολής προσωρινής κράτησης αντί περιοριστικών όρων) εφαρμόζεται και για τον ανήλικο κατηγορούμενο που έχει συμπληρώσει το 13^ο έτος της ηλικίας του , εφόσον η πράξη που τέλεσε τιμωρείται στο νόμο με ποινή κάθειρξης με ελάχιστο όριο 10 ετών .

Η επιβολή προσωρινής κράτησης σε βάρους ανηλίκων , θέμα που ταλάνισε τόσο την θεωρία , όσο και τη Νομολογία κατά το παρελθόν , γνώρισε πολλές νομοθετικές διακυμάνσεις. Με το ισχύον νομικό καθεστώς , ύστερα από τους ν. 2408/1996 , 3160/2003 και 3189/2003 δύο είναι οι απαραίτητες προϋποθέσεις που

πρέπει να συντρέχουν προκειμένου να επιβληθεί προσωρινή κράτηση κατά ανηλίκου : α) να έχει συμπληρώσει το 13^ο έτος ηλικίας του (όπως το όριο αυτό τέθηκε με το ν.3189/2003 για την αναμόρφωση της ποινικής νομοθεσίας των ανηλίκων) και β) πρέπει η πράξη για την οποία ασκείται η δίωξη να τιμωρείται με κάθειρξη κατ' ελάχιστο όριο 10 ετών.

Όσον αφορά τώρα τις προϋποθέσεις επιβολής τους πρέπει να παρατηρήσουμε τα εξής : Οι πράξεις των ανηλίκων είναι πλημμελήματα , τιμωρούμενα με ποινικό σωφρονισμό ή αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα , όπως προβλέπει το άρθρο 121 Π.Κ. , και όχι με κάθειρξη (ισόβια ή πρόσκαιρη) ή με φυλάκιση (τουλάχιστον τριών μηνών) . Κατ' εξαίρεση όμως ο νομοθέτης επιτρέπει την προσωρινή κράτηση μόνο όταν η πράξη τιμωρείται κατ' ελάχιστο όριο δέκα ετών με συνέπεια για τις υπόλοιπες πράξεις να επανερχόμαστε στον κανόνα ότι αυτές τιμωρούνται μόνο με ποινικό σωφρονισμό και επομένως δε μπορούν να επιβληθούν για αυτές ούτε περιοριστικοί όροι. Έχοντας δε υπόψη τη σχέση επικουρικότητας μεταξύ των περιοριστικών όρων και της προσωρινής κράτησης , με την έννοια ότι προσωρινή κράτηση μπορεί να επιβληθεί μόνο στις περιπτώσεις εκείνες που οι περιοριστικοί όροι δεν αρκούν για να εξυπηρετήσουν τους σκοπούς που αναφέρονται στο άρθρο 296 Κ.Π.Δ. , σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η οποιαδήποτε λύση υιοθετήσουμε πρέπει να μην αποβαίνει σε βάρος των ανηλίκων (υπό το πρίσμα της αρχής « in dubio pro mitiore ») , θα πρέπει κατά την ορθότερη εκδοχή να δεχτούμε ότι η επιβολή περιοριστικών όρων κατά ανηλίκου κατηγορουμένου είναι δυνατή μόνο για πράξη που απαιτείται στο νόμο με ποινή κάθειρξης κατ' ελάχιστο όριο 10 ετών και πάντα υπό την προϋπόθεση ότι έχει συμπληρώσει το 13^ο έτος ηλικίας του.

ΕΚΔΟΣΗ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 283 παρ. 1 ο ανακριτής αμέσως μετά την απολογία του κατηγορουμένου , μπορεί είτε να τον αφήσει ελεύθερο ή να εκδώσει διάταξη , που να του θέτει περιοριστικούς ή άλλους όρους ή αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 282 , να εκδώσει εναντίον του ειδικά και εμπειριστατωμένα αιτιολογημένο ένταλμα προσωρινής κράτησης , αφού προηγουμένως και σε κάθε περίπτωση λάβει τη γραπτή σύμφωνη γνώμη του Εισαγγελέα. Ο Εισαγγελέας , πριν εκφράσει τη

γνώμη του , υποχρεούται να ακούσει τον κατηγορούμενο και το συνήγορό του . Σε περίπτωση διαφωνίας για την προσωρινή κράτηση ή για τους περιοριστικούς όρους που πρέπει να τεθούν , αποφαίνεται το Δικαστικό Συμβούλιο .

Πρέπει εδώ να διευκρινήσουμε ότι τόσο η διάταξη για την επιβολή περιοριστικών όρων , όσο και το ένταλμα προσωρινής κράτησης εκδίδονται πάντα από τον ανακριτή 8. Ακόμα και στην περίπτωση που για την επιβολή προσωρινής κράτησης αποφανθεί το Δικαστικό Συμβούλιο , αίροντας την διαφωνία ανάμεσα στον Εισαγγελέα και τον Ανακριτή , ο τελευταίος είναι πάλι αυτός που εκδίδει τη διάταξη ή το ένταλμα και όχι το Δικαστικό Συμβούλιο .

Το ένταλμα της προσωρινής κράτησης ή η διάταξη επιβολής περιοριστικών όρων πρέπει να περιέχει το ονοματεπώνυμο του προσώπου εναντίον του οποίου εκδίδεται , την διεύθυνση της κατοικίας , την ακριβή , όσο το δυνατόν εξωτερική περιγραφή του , ακριβή σημείωση για το κακούργημα ή το πλημμέλημα για το οποίο εκδίδεται , δηλαδή λεπτομερή περιγραφή των περιστατικών που συνιστούν το έγκλημα 9 . Επίσης φέρει την επίσημη σφραγίδα και την υπογραφή του ανακριτή και του γραμματέα (άρθρα 276 παρ. 3 και 283 παρ. 2 Κ.Π.Δ.). Αν λείπει κάποιο από τα στοιχεία αυτά , τότε το ένταλμα ή η διάταξη δε μπορούν να εκτελεστούν , γιατί δεν έχουν εκδοθεί με τον απαιτούμενο τύπο .

Εκείνος που εναντίον του εκδόθηκε ένταλμα προσωρινής κράτησης οδηγείται στις φυλακές υποδικών , παραδίδεται στο Διευθυντή τους μαζί με το ένταλμα προσωρινής κράτησης και συντάσσεται σχετική έκθεση που εντάσσεται στη δικογραφία .

Από την ημέρα που έγινε η παράδοση του κρατούμενου αρχίζει η διάρκεια της προσωρινής κράτησης. Αν όμως αυτός είχε κρατηθεί πριν από την ημέρα αυτή , επειδή είχε συλληφθεί επ' αυτοφώρω ή με ένταλμα συλλήψεως , η προσωρινή κράτηση θεωρείται ότι άρχισε από την ημέρα που αυτός κρατήθηκε , η οποία και καθορίζεται ειδικά στο ένταλμα προσωρινής κράτησης.

---

8. Παπαδαμάκης , Ποινική Δικονομία , Θεωρία – Πράξη – Νομολογία , 2002 , Μαργαρίτης , Εφαρμοσμένη Ποινική Δικονομία , τ.Α' , 1997

9. Καρράς , Ποινικό Δικονομικό δίκαιο 1998

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ

Ο κατηγορούμενος , στον οποίο επιβλήθηκε προσωρινή κράτηση ή περιοριστικοί όροι , έχει από το νόμο δύο δικονομικές δυνατότητες αντίδρασης : είτε να ασκήσει προσφυγή κατά του εντάλματος ή της διάταξης του ανακριτή κατ' άρθρο 285 Κ.Π.Δ. , είτε να υποβάλλει αίτηση για αντικατάσταση ή άρση της προσωρινής κράτησης ή των περιοριστικών όρων κατ' άρθρο 286 Κ.Π.Δ.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 285 παρ. 1 α' Κ.Π.Δ. , κατά του εντάλματος για προσωρινή κράτηση και της διάταξης του ανακριτή που επέβαλε περιοριστικούς όρους επιτρέπεται στον κατηγορούμενο να προσφύγει στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών. Μπορεί να ασκηθεί μέσα σε πέντε μέρες από την εκτέλεση του εντάλματος προσωρινής κράτησης, είτε αυτοπροσώπως , είτε με αντιπρόσωπο που είναι εφοδιασμένος με ειδική εντολή , είτε και από το συνήγορο που παρέστη κατά την απολογία του κατηγορουμένου. Η άσκηση της προσφυγής δεν έχει ανασταλτική δύναμη , ούτε εμποδίζει την πρόοδο της ανάκρισης , η οποία συνεχίζεται από τον ανακριτή κανονικά.

Το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών , όταν επιλαμβάνεται της υπόθεσης μπορεί να αποφασίσει είτε την άρση της προσωρινής κράτησης , είτε την αντικατάστασή της με περιοριστικούς όρους. Δε μπορεί όμως να επιβάλλει επαχθέστερους περιοριστικούς όρους

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 286 παρ. 2 Κ.Π.Δ. , εκείνος που κρατείται προσωρινά ή εκείνος στον οποίο έχουν επιβληθεί περιοριστικοί όροι μπορεί να υποβάλλει αίτηση στον ανακριτή για την άρση των μέτρων άρση αυτών ή για την αντικατάσταση της προσωρινής κράτησης με περιοριστικούς όρους ή για την αντικατάσταση των περιοριστικών όρων με άλλους ή ακόμη δε και για την μεταβολή του ιδίου κατ' είδος περιοριστικού όρου πχ. Αίτηση για μείωση του ποσού της εγγυήσεως που επιβλήθηκε. Η αίτηση υποβάλλεται στον ανακριτή μέχρι την περάτωση της ανάκρισης

Η άρση της προσωρινής κράτησης ή των περιοριστικών όρων καθ'όλη τη διάρκεια της ανάκρισης μπορεί να επέλθει και άνευ της αιτήσεως του κατηγορουμένου, ύστερα από πρωτοβουλία του ανακριτή ή κατόπιν σχετικής προτάσεως του εισαγγελέα . Την άρση ή αντικατάσταση αυτή μπορεί να την διατάξει

είτε ο ίδιος ο ανακριτής προσωπικά με διάταξη του είτε το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών με βούλευμά του

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Από το συνδυασμό των άρθρων 6 παρ. 4 του Συντάγματος και 287 παρ. 2 Κ.Π.Δ. η προσωρινή κράτηση για τα κακουργήματα δε μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος για το ίδιο έγκλημα . Κατ' εξαίρεση υπάρχει η δυνατότητα παράτασης του ανωτάτου ορίου για έξη ακόμα μήνες σε εντελώς εξαιρετικές περιστάσεις , με ειδικά αιτιολογημένο βούλευμα .Επομένως ο συνολικός χρόνος κράτησης για το ίδιο έγκλημα δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 18 μήνες. Η προσωρινή κράτηση διακόπτεται , αν κατά τη διάρκειά της επιβληθεί στον προσωρινά κρατούμενο ποινή φυλάκισης , ο δε χρόνος έκτισης της επιβληθείσας ποινής δεν υπολογίζεται για τη συμπλήρωση των ανωτάτων ορίων της προσωρινής κράτησης.¹⁰ Αν η ποινή φυλάκισης έχει μετατραπεί και ο κατηγορούμενος δηλώσει ότι δεν καταβάλλει το ποσό της μετατροπής , ή δηλώσει ότι θα καταβάλλει αλλά δεν το πράττει σχετικά¹¹ , και αν ακόμα μεταγενέστερα καταβάλλει το ποσό της μετατροπής , ο εκτιθείς χρόνος της ποινής δεν υπολογίζεται ως χρόνος προσωρινής κράτησης.Ακόμα δεν υπολογίζεται για τη συμπλήρωση των ανωτάτων ορίων της προσωρινής κράτησης , το χρονικό διάστημα προσωρινής κράτησης στην αλλοδαπή. ¹²Ενώ οι προθεσμίες προσωρινής κράτησης επί πλημμελημάτων είναι 3-6 μήνες και σε εξαιρετικές περιπτώσεις 9 μήνες.

Και ενώ σύμφωνα με το άρθρο 287 παρ. 2 Κ.Π.Δ. η προσωρινή κράτηση για το ίδιο έγκλημα δε μπορεί να υπερβεί το ένα έτος σε εντελώς εξαιρετικές περιστάσεις η προσωρινή κράτηση μπορεί να παραταθεί για έξη το πολύ μήνες με ειδικά αιτιολογημένο βούλευμα είτε του Συμβουλίου Εφετών , αν η υπόθεση εκκρεμεί σε αυτό , μετά από έφεση του παραπεμπτικού βουλεύματος ή πρέπει να εισαχθεί στο ακροατήριο του Εφετείου ή του Μικτού Ορκωτού δικαστηρίου , ή επειδή το Συμβούλιο Εφετών είναι αρμόδιο σε πρώτο και τελευταίο βαθμό (άρθρα 287 παρ. 1 β και 287 παρ. 2 α Κ.Π.Δ.) είτε του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών σε κάθε άλλη περίπτωση.

---

10. Συμβ.Α.Π. 1496/1996 , Ποιν.Χρ. 1997 , Συμβ.Εφ.Πατρ. 83/1996 , Ποιν.Χρ. 1996 , Συμβ.Εφ.Αθ. 896/1995 , Ποιν.Χρ. 1996 ,

11. Συμβ.Πλημ.Αθ. 1967/1995 , Ποιν.Χρ. 1997 ,

12. . Εφ.Αθ. 291/1995 , Ποιν.Χρ. 1995 ,

Έτσι ως «εντελώς εξαιρετικές περιστάσεις» κατά την ορθή έννοια του νόμου μπορούν να θεωρηθούν οι προπαρασκευαστικές ενέργειες του προσωρινά κρατούμενου για τη διαφυγή του από τις φυλακές ,η απόπειρα απόδρασης του , η διάπραξη από αυτόν άλλων σοβαρών εγκλημάτων κατά τη διάρκεια της κράτησης του κτλ..

Οποιαδήποτε αμφιβολία ή αντίρρηση για την παράταση της προσωρινής κράτησης ή τη συμπλήρωση των ανωτάτων ορίων της , επιλύεται από τα αρμόδια δικαστικά συμβούλια , όπως αυτά προσδιορίζονται από την παρ. 2 του άρθρου 287. Τι γίνεται όμως στην περίπτωση συρροής περισσότερων εγκλημάτων και με δεδομένο το γεγονός ότι για το ίδιο έγκλημα η προσωρινή κράτηση δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 18 μήνες.

Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 288 Κ.Π.Δ. στην περίπτωση που το έγκλημα για το οποίο επιβλήθηκε προσωρινή κράτηση συρρέει κατ' ιδέαν με άλλο έγκλημα ή αν το έγκλημα τελέστηκε κατ' εξακολούθηση , η προθεσμία του άρθρου 287 (περί της διάρκειας της προσωρινής κράτησης) υπολογίζεται από τότε που για πρώτη φορά κρατήθηκε ο κατηγορούμενος είτε για ένα από τα εγκλήματα που συρρέουν κατ' ιδέαν , είτε για μια από τις μερικότερες πράξεις που απαρτίζουν το κατ' εξακολούθηση έγκλημα. . Επομένως εδώ ο νόμος αναγνωρίζει την συνέκτιση της προσωρινής κράτησης που επιβλήθηκε με περισσότερα του ενός εντάλματα προσωρινής κράτησης για τα κατ' ιδέαν συρρέοντα ή για έγκλημα κατ' εξακολούθηση.

Με την παρ. 2 του 288 Κ.Π.Δ. επιχειρήθηκε η νομοθετική ρύθμιση του θέματος της διάρκειας της προσωρινής κράτησης επί εκδόσεως περισσότερων του ενός ενταλμάτων προσωρινής κράτησης στις περιπτώσεις της αληθούς πραγματικής συρροής εγκλημάτων και η οποία ορίζει ότι από την επιβολή της προσωρινής κράτησης έως την έκδοση οριστικής απόφασης δε μπορεί να διαταχθεί νέα προσωρινή κατά του ίδιου κατηγορουμένου για άλλη πράξη για την οποία με βάση τα στοιχεία της δικογραφίας , ήταν δυνατό να ασκηθεί ποινική δίωξη ή να απαγγελθεί κατηγορία , ταυτόχρονα με την ποινική δίωξη συνέπεια της οποίας επιβλήθηκε η

προηγούμενη προσωρινή κράτηση ή μέσα σε εύλογο διάστημα από αυτήν .κατ' εξαίρεση είναι δυνατή νέα προσωρινή κράτηση για άλλη πράξη , αν η ποινική δίωξη γι' αυτήν δεν μπορούσε να ασκηθεί παρά μόνο μέσα στους τρεις τελευταίους μήνες πριν από τη πάροδο του χρόνου διαρκείας της προηγούμενης προσωρινής κράτησης ή την τυχόν απόλυση του κρατουμένου . Στην περίπτωση αυτή η νέα προσωρινή κράτηση δε μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από ένα έτος και δεν παρατείνεται.

Πάντως κατά την ερμηνεία τόσο της παρ. 1 όσο και της παραγράφου 2 Κ.Π.Δ. πρέπει να λαμβάνουμε σοβαρά υπόψη το γ' εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 6 του Συντάγματος το οποίο απαγορεύει την υπέρβαση των ανωτάτων ορίων της προφυλάκισης με τη διαδοχική επιβολή του μέτρου αυτού για τις επιμέρους πράξεις της ίδιας υπόθεσης. Ως δε « ίδια » θα πρέπει να θεωρείται η υπόθεση , όταν η εγκληματική συμπεριφορά του δράστη εμφανίζει μία φυσική ενότητα η οποία είναι ενταγμένη σε ένα χωροχρονικά εγκληματικό σχέδιο.¹³ Με άλλα λόγια η δραστηριότητα του δράστη πρέπει να έχει τα εξωτερικά χαρακτηριστικά της συνάφειας , άρθρα 129 Κ.Π.Δ. επ.) και οι επιμέρους πράξεις του να αποτελούν εκδηλώσεις του ίδιου εν ευρεία έννοια ιστορικού γεγονότος.

Έτσι αν οι επιμέρους πράξεις του κατηγορουμένου εντάσσονται στην ίδια υπόθεση , ανεξάρτητα από τη συρροή που τις συνδέει , το ανώτατο όριο της προσωρινής κράτησης που θα μπορεί να επιβληθεί για το σύνολο των πράξεων αυτών είναι το 18μηνο.

Αν οι επιμέρους πράξεις δεν εμπίπτουν στην έννοια της ίδιας υπόθεσης , αν πρόκειται για συρροή κατ' ιδέαν εγκλημάτων ή για κατ' εξακολούθηση εγκλήματα θα εφαρμόζεται η 1^η παρ. του 288 Κ.Π.Δ. με συνέπεια το ανώτατο όριο να είναι και πάλι το 18 μήνο. Αν από την άλλη μεριά οι επιμέρους αυτές πράξεις (που δεν εμπίπτουν στην έννοια της ίδιας υπόθεσης) βρίσκονται σε σχέση αληθινής πραγματικής συρροής θα εφαρμόζεται η παρ. 2 του 288 Κ.Π.Δ.)Στην περίπτωση αυτή,το εύλογο διάστημα θα πρέπει να ταυτίζεται με το 6μηνο της παρ. 1 του 287 με τη συμπλήρωση του οποίου επιβάλλεται έλεγχος και απόφαση επί του αναγκαίου ή μη της συνέχισης της προσωρινής κράτησης από το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών.

Σε κάθε περίπτωση η προσωρινή κράτηση επί πραγματικής συρροής θα πρέπει να αρχίζει από την εκτέλεση κάθε δικαστικού τίτλου που την διατάσσει και όχι από την εκπνοή της συνταγματικώς προβλεπομένης διάρκειας του προηγούμενου. τίτλου για να αρχίσει η εκτέλεση του επομένου , αν και κρατούσα μπορεί να θεωρηθεί στη Νομολογία η αντίθετη άποψη.

ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ –ΠΑΡΑΤΑΣΗ- ΛΗΞΗ

Το άρθρο 287 παρ. 1 του Κ.Π.Δ. ορίζει ότι αν η ανάκριση συνεχίζεται ,14 πέντε μέρες πριν από τη συμπλήρωση του χρονικού διαστήματος των έξι μηνών (από την επιβολή της προσωρινής κράτησης) , ο ανακριτής αναφέρει με αιτιολογημένη έκθεσή του στον Εισαγγελέα Εφετών τους λόγους για τους οποίους δεν περατώθηκε η ανάκριση και διαβιβάζει τη δικογραφία στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών .Αυτός με τη σειρά του , μέσα σε δέκα μέρες εισάγει τη δικογραφία στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών. Αν η ανάκριση έχει περατωθεί ο Εισαγγελέας του δικαστηρίου , στο οποίο θα δικαστεί η υπόθεση ή ο Εισαγγελέας Εφετών , πέντε ημέρες πριν από τη συμπλήρωση του εξαμήνου εισάγει τη δικογραφία με αιτιολογημένη πρότασή του είτε στο Συμβούλιο Εφετών είτε στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών.

Σε κάθε περίπτωση , αν μέσα σε χρονικό διάστημα τριάντα ημερών από τη συμπλήρωση των έξι μηνών (ή των 3 μηνών για τα πλημμελήματα) δεν αποφασιστεί η εξακολούθηση της προσωρινής κράτησης το ένταλμα ή το βούλευμα με το οποίο είχε διαταχθεί , παύει να ισχύει και ο αρμόδιος εισαγγελέας διατάσσει την απόλυση του κατηγορουμένου.

Επομένως μόλις λήξει το εκάστοτε ανώτατο όριο διάρκειας της προσωρινής κράτησης είναι υποχρεωτική η άμεση απόλυση του κατηγορουμένου.Ισχύει και εδώ η υποχρέωση που θεσπίζει το σύνταγμα στο άρθρο 6 παρ.3 εδ.1 για την άπρακτη λήξη των προθεσμιών της παρ.2.Ηυποχρέωση αυτή υπάρχει ανεξάρτητα από τη σχετική διαταγή του αρμόδιου εισαγγελέα γιατί πρόκειται για απευθείας εκ του Συντάγματος υποχρέωση.

---

14. Γνωμ.Εις.ΠρωτΘεσ. 1/2001 , Ποιν.Δικ.2001/613 , Α.Π. 1261/2000 , , Υπερ. 2000/1202 , Α.Π. 1316/1993 , Ελ.Δ. 41/1478 , Εφ.Θεσ. 511/200 και 514/2000 , Υπερ. 2000/1016 , Εφ. Αθ.3174/1992 , Ποιν.Χρ. ΜΓ΄/205.

ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΠΡΟΦΥΛΑΚΙΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΙΣΧΥΟΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Οι κυρώσεις για την παραβίαση της προσωπικής ελευθερίας είναι η πειθαρχική και ποινική ευθύνη του υπαιτίου κρατικού οργάνου και η αστική ευθύνη του κράτους και του ίδιου του υπαίτου υπαλλήλου.

Την ποινική κύρωση επιτάσσει το ίδιο το Συνταγμα(άρθρο 6 παρ.3 εδ.2).Ο άδικος και κολαστέος χαρακτήρας της παραβίασης ορίζεται από το Σύνταγμα(αν και απαιτείται νομοθετική πρόβλεψη για την τιμώρησή της) και δεν μπορεί να περιοριστεί με διάταξη απλού νόμου,όπως ο ποινικός κώδικας.

Την προσωπική αστική ευθύνη του παραβάτη θεμελιώνει η διάταξη του άρθρου 6 παρ.3 εδ.2 και η αποζημίωση περιλαμβάνει και την ικανοποίηση της ηθικής βλάβης του παθόντος.Ωστόσο,επειδή οι παραβάτες υπάλληλοι δεν είναι πάντοτε φερέγγυοι,το Σύνταγμα προβλέπει ρητώς και αστική ευθύνη του κράτους έναντι των παρανόμως κρατηθέντων.Οι όροι σύμφωνα με τους οποίους παρέχεται από το κράτος η αποζημίωση ορίζονται στο άρθρο 7 παρ.4 του Συντάγματος.

Η παράβαση των συνταγματικών και νομοθετικών διατάξεων για την προσωπική ασφάλεια επισύρουν και πειθαρχικές κυρώσεις εις βάρος του παραβάτη,αφού κατά τον Υπαλληλικό Κώδικα μεταξύ των πειθαρχικών αδικημάτων καταλέγονται και «η παράβαση καθήκοντος κατά τον Ποινικό Κώδικα και άλλους ειδικούς ποινικούς νόμους»

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ανδρουλάκης , Θεμελιώδεις Έννοιες της Ποινικής Δίκης , 1994

Αρβανίτης Γ, Καλφέλης Γ. , Καράμπελας Λ. , Μαργαρίτης Λ. , Κώδικας Ποινικής Δικονομίας (Σχόλια- Νομολογία) τ. Α΄, Νομική Βιβλιοθήκη 2001

Δαλακούρας, Προσωρινή κράτηση και περιοριστικοί όροι, Θεωρητικά πρότερα και Νομολογιακά Ύστερα, 1998

Καραγιανόπουλος , Επιτομή Ποινικής Δικονομίας

Καρράς , Ποινικό Δικονομικό δίκαιο 1998

Καρράς Αργ, Επίτομη Ερμηνεία του Κώδικα Ποινικής Οικονομίας, 1995, άρθρο 282

Λυμπερόπουλος , Η αφαίρεση του χρόνου της προσωρινής κράτησης , Ποιν.Χρ. ΛΑ΄ ,

Π.Δ Δαγτόγλου, Συνταγματικό Δίκαιο, Ατομικά Δικαιώματα, 2005, Τόμος α΄

Παπαδαμάκης , Ποινική Δικονομία , Θεωρία – Πράξη – Νομολογία , Β έκδοση , 2004

.Παπαδαμάκης , Ποινική Δικονομία , Θεωρία – Πράξη – Νομολογία , 2002 ,
Μαργαρίτης , Εφαρμοσμένη Ποινική Δικονομία , τ.Α΄, 1997

Σγουρίτσας Χρ. «Ο Μέγας Χάρτης των Ελευθεριών», 1947

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

Συμβ. Πλημ. Αγρ. 23/1998, Υπερ.2000

Συμβ. Πλημ. Μυτ. 15/1997,

Συμβ.Πλημ.Καβ. 10/1990 , Ποιν.Χρ. 1990/447

Συμβ.Α.Π. 1496/1996 , Ποιν.Χρ. 1997

Συμβ.Εφ.Πατρ. 83/1996 , Ποιν.Χρ. 1996

Συμβ.Εφ.Αθ. 896/1995 , Ποιν.Χρ. 1996

Συμβ.Πλημ.Αθ. 1967/1995 , Ποιν.Χρ. 1997

Εφ.Αθ. 291/1995 , Ποιν.Χρ. 1995

Εφ.Θεσ,511/2000 Κι 514/2000

Εφ.Αθ.3147/1992

CONCLUSION

Temporary imprisonment is an institution protected by the greek law. That means that the police can arrest and take to prison somebody for some days or even months because he has committed a crime or is about to commit one or even when he is dangerous and it seems quite possible that he'll escape. The policemen take him to the examining magistrate and the defendant remains in jail until the court decides whether he's guilty or not. In order to arrest somebody, the policemen need a special warrant which refers to the accused and the crime he has committed. In case the court decides the accused is guilty he is imprisoned for some days or months but not for over 12 months for the same crime. That period can be expanded only under certain circumstances, for example when someone has committed more than one crimes at the same time. When this time is over the policemen have to set him free. If they don't do that, or by mistake take to prison somebody who's innocent then they'll have to compensate him.